

MAGYARORSZÁG HÁBORÚBA SODRÓDÁSA

A KÜLPOLITIKAI HELYZET EURÓPÁBAN

- Németország előretörése
- Nyugat: megbékéltetési politika
- Szovjetunió: keletről jelent fenyegetést

KÖVETKEZMÉNY A MAGYAR BELPOLITIKÁBAN:

- Magyarországon két politikai elképzelés:
- Horthy és Bethlen csoportja: mérsékelt irányzat – konzervatív arisztokrata-nagyfőúr-csoport
- A magyar külpolitika fő iránya legyen a német orientáció, de ez nem válhat kizárólagossá
- Biztosítani kell Hitler támogatását az „országgyarapításhoz”, de nem szabad háborúba sodródni
- Belpolitika: a szélsőjobboldal visszaszorítása
- Ugyanakkor nőtt a német orientáció híveinek a száma: a trianoni béke felszámolása érdekében Németország feltétlen szövetségesevé kell válni

Általában minden kormány esetében megfigyelhető a belpolitikai jobbrtolódás és külpolitikában a német orientáció erősödése a kormányzásuk során

AZ IMRÉDY-KORMÁNY: Imrédy Béla, 1938. május 14. – 1939. február 16.

- Kinevezésében szerepet játszott, hogy meggyőződéses katolikus volt és jók az angol kapcsolatai – a közelgő Eucharisztikus Világkongresszus és Szent István-év miatt fontos.

Külpolitika

- 1938 augusztus. Horthy Miklós és Imrédy Béla Berlinbe látogat: Hitler egész Szlovákiát felajánlotta, ha Magyarország támadja meg először Csehszlovákiát
- Imrédy és Horthy nem vállalja
- De: Imrédy felajánlotta az antikomintern paktumhoz való csatlakozást, illetve a kilépést a Népszövetségből.
- 1938. szeptember 29. München ⇒ Imrédy nyilatkozatot tett a tengelyhatalmak politikájához való szorosabb kapcsolódásról
- **Első Bécsi Döntés: 1938. november 2.** Ciano és Ribbentrop által vezetett konferencia
- Franciaország és Anglia képviselői nem vettek részt
- november 5-én megkezdődött a magyar csapatok bevonulása a Felvidékre és Kárpátalja déli övezetébe

Belpolitika:

- 1938. májusa és szeptembere között a Darányi-kormány jobboldali politikájának továbbvitele
- 1. zsidótörvény törvényerőre emelkedett (május): vallási alapon különbözteti meg a zsidókat – 20% lehet a zsidók aránya az újságírók, ügyvédek, mérnökök, orvosok körében + az ipar-kereskedelmi pályákon
- **A II. zsidótörvény előkészítése – ez már faji törvény**

TELEKI PÁL MINISZTERELNÖK (1939 február –1941. április 3.)

- Horthy a hagyományos kormányzati módszerekhez való visszatérést várta Telekitől
- Cél: a szélsőjobb és a német befolyás visszaszorítása, a revíziós célok megvalósítása és közeledés a nyugati nagyhatalmakhoz

Belpolitika

- 1939. február – kézigrántos merénylet a Dohány utcai zsinagóga ellen
- Hungarista Mozgalom betiltása (Szálasi – azonnal újjászervezi: Nyilaskeresztes Párt)
- áprilisban Tolna megyében megalakították a Volksbundot
- **1939 május 5.: a második zsidótörvény elfogadása** - országgyűlés elfogadta a "zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról" szóló törvénycikkeket - új, faji törvény alapján zsidónak minősült vallásától függetlenül mindenki, akinek legalább egyik szülője vagy legalább két nagyszülője zsidó vallású volt.- a foglalkoztatásukat csökkentik: 20%-ról, 12,6 vagy 0%-ra
- **A harmadik zsidótörvény előkészítése**

- 1939. május 28-29.: Országgyűlési választások: kormánypárt 70%-os támogatottsága;
- A májusi választások is a nyilasoknak kedveztek: összesen 25%-ot szereztek a különböző elnevezésű nyilaspártok
- A siker oka külpolitikai – 1939 tavasza fasiszta sikerek: Cseh-Morva Protektorátus, Franco uralomra jut, Mussolini elfoglalja Albániát
- Agresszív antiszemitizmusuk, németbarátságuk egyes középosztályi körök, harsány szociális demagógiájuk pedig bizonyos szegényparaszti és munkásrétegek számára bizonyult vonzóknak
- De: a kormánypártban a jobboldali erők túlsúlyba kerültek – a kormánypárt neve is megváltozott: **Magyar Élet Pártja**
- **A hadsereg vezetésében is jobbratulódás:** Werth Henrik vezérkari főnök
- 1940-től: csökken a nyilasok támogatottsága –ok:
- Miközben Európa majd minden országa hadban állt, Magyarországon folytatódott a gazdasági konjunktúra, a lakosság valamelyest még mindig növekvő életszínvonala jelentős mértékben korlátozta a szociális demagógia vonzerejét
- 1938-tól érezhető nyaranyú gazdasági fellendülés
- A német piac szinte korlátlanul vette fel a főbb magyar mezőgazdasági termékeket.
- A katonai megrendelésekkel összefüggésben háborús ipari konjunktúra bontakozott ki.
- A termelés folyamatosságát egyelőre számottevő nyersanyaghiány sem zavarta. Magyarország semleges ország lévén elvileg bárkivel kereskedhetett.
- Teljesen megszűnt a mezőgazdasági és az ipari munkanélküliség, a munkásság reálbérei még 1940-ben is emelkedtek, az inflációt pedig sikerült alacsony szinten tartani
- a terület-visszacsatolások együtt jártak az álláslehetőségek megnövekedésével – köv.: enyhítik a szociális feszültséget – kedvező a belpolitikában

Külpolitika

- **Nyugati politika ekkor: megbékéltetés** – gyakorlatilag szabad kezet ad Hitlernek
- Magyar vélemény: a térségben Németország döntő befolyással bíró nagyhatalom lesz, ezért fontos a jó viszony fenntartása
- Az Imrédy által tett ígéretek (az első bécsi döntésért cserébe) beváltása:
- **1939. február a magyar kormány csatlakozott az Antikomintern Paktumhoz**
- **1939. április: kilépés a Népszövetségből és a diplomáciai viszony megszüntetése a Szovjetunióval**
- **1939 márciusában önálló akcióval, de a németek beleegyezésével elfoglalta Kárpátalját**
- de: itt a lakosoknak csak 12,7%-a volt magyar (főleg ruszin lakosság)
- a terület nem kap önkormányzatot – nem sikerül a lakosságot megnyerni
- **1939. szeptember 1. után: a "fegyveres semlegesség" elve**
- a németek mellé kell állni, de a háborúba nem szabad belépni
- Magyarországnak meg kell őriznie fegyveres erejét a háború utáni rendezéshez
- Teleki visszautasítja a Lengyelország elleni támadást, nem engedi a német csapatok szállítását a kassai vasútvonalon
- **kb.150.000 lengyel menekültnek menedék**
- **1940. augusztus 30.: második bécsi döntés: Magyarországhoz csatolták Észak-Erdélyt és a Székelyföldet, 2,4 millió lakossal, amelyből 1 millió román volt. Dél-Erdélyben 400000 magyar maradt;**
- Teleki mindent megtett annak érdekében, hogy az erdélyi bevonulás megbékélést hozzon;
- A revízió ára:
- Német nyomásra teret kell engedni a jobboldalnak:
- A Volksbund monopolhelyzetbe került a magyarországi némettség szervezése terén.
- Szeptemberben Szálasi amnesztiában részesült
- A németek diplomáciai és katonai igényeit ki kell elégíteni
- **1940. november 20-án a magyar kormány csatlakozott a Háromhatalmi Egyezményhez,** elismerve a fasiszta Olaszország és a náci Németország európai hegemoniáját. két nap múlva csatlakozott Románia és Szlovákia, majd 41 márciusában Bulgária, és Jugoszlávia széthullása után Horvátország is.

- ezzel Magyarország feladja fegyveres semlegességét + **szerződészerűen csatlakozik a tengelyhatalmakhoz;**
- Németországba: élelmiszer- és nyersanyagszállítások
- **1940. december 12-én Belgrádban örök barátsági szerződést kötött Jugoszláviával**
- Cél: a nyugati hatalmakkal fenntartani a kapcsolatok lehetőségét
- 1941. márc. Jugoszlávia csatlakozik a háromhatalmi egyezményhez, de két nap múlva
- angolbarát fordulat : Jugoszlávia felrúgja a háromhatalmi egyezményt
- **1941. április 3-án Teleki öngyilkosságot követett el**
- Öngyilkossága mély megdöbbenést és együttérzést keltett szerte a világban. Churchill rádióbeszédében emlékezett meg Teleki haláláról.
- Horthyhoz írt búcsúlevelét: „Főméltóságú Úr! Szószegők lettünk - gyávaságból - a mohácsi beszéden alapuló örökbéke szerződéssel szemben . A nemzet érzi, és mi odadobtuk becsületét. A gazemberek oldalára álltunk - mert a mondva csinált atrocitásokból egy szó sem igaz! Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem! Hullarablók leszünk! a legpocsékabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok. Teleki Pál”

BÁRDOSSY LÁSZLÓ MINISZTERELNÖK: 1941. ÁPRILIS 3 – 1942 MÁRCIUS

- Miniszterelnöksége alatt Magyarország fegyveres-háborús szövetségre lépett a tengelyhatalmakkal és szembekerült az antifasiszta nagyhatalmak vezette tömbbel
- Bárdossy nézete: Magyarországnak a kisebb államok körében az "első az egyenlők között" helyet kell megszereznie a német szövetségi rendszerben

Külpolitika

- 1941. ápr. 6. német-bolgár támadás Jugoszlávia ellen - 1 hét alatt elfoglalják
- 1941. ápr. 10. Ante Pavelič kikiáltja az önálló Horvátországot - köv.: Mo. semmisnek tekintheti a Jugoszláviával kötött szerződést
- 1941. április 11.: Magyarország belép a háborúba Jugoszlávia ellen (Anglia megszakítja a diplomáciai kapcsolatokat)
- Bevonulás: Bácska, Baranyai háromszög, Muraköz –többek között Szabadka, Újvidék, Csáktornya visszacsatolása
- Ezekben a területeken a lakosságnak csak 40%-a volt magyar
- A magyar csapatok 1918 óta először léptek a történelmi határokon kívülre: átlépve a Dráván benyomulás Szerbiába
- 1941. június 22.: Németország támadása a SZU ellen, Magyarország nem akar kimaradni a gyors diadalból, másrészt románok és szlovákok már bekapcsolódtak;
- 1941. június 26.: Kassa és környéke bombázása : felségjelzés nélküli gépek - a "szovjet verzió" elfogadása
- 1941. június 27.: Magyarország hadüzenete;
- 1941. június 28.: A kijelölt hadseregcsoport (Kárpát-csoport néven 40 ezer fővel, Szombathelyi Ferenc altábornagy vezetésével alakult meg – kötelekébe tartozott a magyar gyorsadtest) átlépte a szovjet határt